

4Sea

krachten bundelen voor Noordzeenatuur én klimaat

Stel, het is 2026, je staat op het strand aan onze kust en je kijkt rond. Wat zie je? Een Noordzee vol leven zowel boven als onder water, nieuwe windmolenparken én meer duinen op het strand. Het is voor dit toekomstbeeld dat Natuurpunt samen met WWF België, Greenpeace België en Bond Beter Leefmilieu de krachten bundelt als '4Sea'.

Tekst: Krien Hansen, tekeningen: Korneel Detaillieur

Het Belgische deel van de Noordzee is een van de drukst gebruikte zeeën ter wereld en de levensader voor onze havens. Ze geeft lekkere mosselen en vis en helpt ons te ontspannen. Dat zijn allemaal 'ecosysteemdiensten'. De zee levert ook onzichtbare ecosysteemdiensten: de helft van de zuurstof die we inademen komt uit zee, ze slaat CO₂ op (1/3de van de uitstoot sinds de industriële revolutie) en absorbeert warmte. Zo helpt ook ons stukje Noordzee de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

Marien ruimtelijk plan

Zonder biodiversiteit zijn er geen ecosysteemdiensten: het is letterlijk van levensbelang om biodiversiteit te beschermen. Hoe doe je dat in zo'n drukke zee? Niet door natuurgebieden aan te kopen want de zee is van iedereen en wordt niet verkocht. Wel door beleidswerk: politici overtuigen om

"4Sea bundelt krachten om ervoor te zorgen dat zowel de natuur- als klimaatdoelen gerealiseerd kunnen worden in het Belgische deel van de Noordzee."

natuur te beschermen, afdwingen dat natuurbeschermingswetten uitgevoerd worden en samenwerken met bedrijven die zorg willen dragen voor natuur.

Het marien ruimtelijk plan (MRP) regelt de vele activiteiten in onze Noordzee zoals de vaargeulen, gebieden voor zandwinning, het storten van slib, het tot ontploffing brengen van munitie. Volgens het MRP is meer dan 30% van onze Noordzee afgebakend als natuurgebied. Daarmee horen we bij de top van de wereld en voldoen we al aan de recente richtlijnen van de Europese biodiversiteitsstrategie. Op papier toch.

De natuurgebieden op zee bestaan enkel op kaart. 4Sea ijvert ervoor dat die 30% natuurgebied ook effectief beschermd wordt. Daarvoor moeten activiteiten die schadelijk zijn voor de kwetsbare natuur verboden worden. Voor het natuurgebied 'Vlaamse banken' is dat vooral bodemberoerende visserij en zandwinning.

Daarnaast vragen we om 10% van onze Noordzee ook strikt te beschermen door alle activiteiten te verbieden. Dat wordt een zware dobber.

Natuur & windmolens

Iedereen weet dat er meer hernieuwbare energie nodig is om de klimaatdoelen te realiseren. Op land is er vaak discussie over de bouw van windmolens in de buurt van woonwijken of natuurgebieden. Op zee is er veel wind. Een snelle conclusie kan zijn dat we windmolens dan maar zoveel mogelijk op zee moeten bouwen. Was het maar zo eenvoudig. Ook in onze Noordzee is de ruimte beperkt, waardoor er ook daar bijna een strijd ontstond tussen natuur en windenergie. Kiezen tussen windenergie en natuur is echter een valse keuze.

België is wereldleider op vlak van windenergie op zee: op 10 jaar tijd werden we wereldwijd de 4de grootste energieproducent van offshore windenergie en wordt 10% van de Belgische elektriciteitsvraag opgewekt. 4Sea vraagt om tegen 2026, 4,4 GW aan hernieuwbare energie op zee op te wekken, dat is meer dan het dubbele van nu.

Natuurgebieden en windmolenparken, het is zelden liefde op het eerste gezicht. Het is geen evidentie dat volgens het tweede marien ruimtelijk plan de nieuwe windmolenzones in én naast het natuurgebied 'Vlaamse banken' liggen. De wetenschappelijke voorbereiding en de goede samenwerking met de windmolensector geven vertrouwen dat zowel de natuurdoelen als klimaatdoelen gerealiseerd kunnen worden in de nieuwe windmolenparken. Wetenschappers van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuur-

wetenschappen onderzoeken al meer dan 10 jaar de effecten van de windmolens op zee. Dat is een sterke basis om op verder te werken.

De natuurinclusieve inrichting van de nieuwe windmolenparken is cruciaal. Dat wil onder meer zeggen dat er op de plaatsen waar nog kwetsbare natuur is zoals de restanten van de oesterbedden, geen windmolens gebouwd worden. Sensoren op de windmolens kunnen de wieken stilleggen bij grote vogeltrek. Omdat natuur- en klimaatdoelen prioriteit zijn in natuurgebied, is er in principe geen multifunctioneel gebruik, zoals aquacultuur of drijvende zonnepanelen, mogelijk. Bovendien is er –als de voorziene zones volgebouwd zijn – geen ruimte meer voor extra windmolenparken. Dit om te vermijden dat de negatieve effecten zullen doorwegen op de positieve.

Nieuwe natuur

Zo kan er veel nieuwe natuur ontstaan: onderwaterriffen vol oesters en anemonen, die op hun beurt weer andere soorten aantrekken. Doordat er geen scheepvaart en visserij toegelaten wordt tussen de windmolens worden het veilige havens voor bepaalde vissoorten, wat dan weer bruinvissen kan aantrekken. Een echte opsteker voor de Noordzee-biodiversiteit.

Naast de creatie van nieuwe natuur in de windmolenparken, blijft 4Sea ijveren voor de bescherming van de nu sterk bedreigde natuurwaarden in de Noordzee. 4Sea zal ook inzetten op een meer natuurlijke overgang tussen het land en de zee. Natuurlijk beheerde stranden met planten en embryonale duintjes zouden in 2026 weer een vertrouwd zicht moeten zijn. Er is nog een lange weg te gaan.

